

Vlaams
Parlement

vergadering **C176**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 7 mei 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de overheveling van cultuurmiddelen vanuit de provincie – 2093 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de heropening van de boekhandels bij de corona-exit – 2094 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de subsidiebeslissing inzake de tweede ronde voor bovenlokale cultuurprojecten – 2095 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de coronacrisis en de implementatie van de visienota voor de kunsten – 2114 (2019-2020)	17

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de overheveling van cultuurmiddelen vanuit de provincie – 2093 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Collega's, sinds 2018 zijn de provincies niet langer bevoegd voor persoonsgebonden bevoegdheden, zoals Cultuur. Er werden middelen overgedragen, circa 63 miljoen euro, en ook personeelsleden, roerende en onroerende goederen, naar hetzij Vlaanderen, hetzij gemeenten of steden. De samenwerking hierbij liep niet met elke provincie even vlot. We herinneren ons nog de leuke discussies die we daarover hebben gevoerd.

Voor 2018 en 2019 werd er door uw voorganger, minister Gatz, een warme overdracht beoogd door middel van de continuering van structurele middelen en een transitiereglement voor projecten. Waar mogelijk heeft men dus provinciale taken geïntegreerd binnen sectorale decreten. Voor de taken waarvoor dit niet mogelijk was, hebben we sinds 2020 het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking, waar men kan rekenen op steun voor projecten en andere ondersteuning.

De afslanking van de provincies zorgde voor ongerustheid, zoals bij elke verandering. Met de eerder vermelde acties en de overname van het provinciaal personeel heeft minister Gatz toen geprobeerd om toch de nodige rust te brengen in de sector.

We zien nu ook al de eerste positieve resultaten van die afslanking. Ik denk bijvoorbeeld aan de vrijwilligersverzekering en de uitrol van Boekstart. Dat neemt niet weg dat er ook een aantal aandachtspunten zijn waarop we verder moeten inzetten. Ik denk bijvoorbeeld aan de drempelverlagende maatregelen voor de kleinere organisaties.

Wat het Bovenlokaal Cultuurdecreet betreft, hebt u, in uw antwoord op de vraag om uitleg van collega Van de Wauwer van 29 januari 2020, reeds aangegeven dat u het decreet zult evalueren nadat het een aantal projectrondes heeft doorlopen.

Net zoals het logisch is dat we het nieuwe Bovenlokaal Cultuurdecreet evalueren, is het misschien ook wel opportuun dat we een evaluatie maken van de andere onderdelen van de provinciale afslanking wat betreft Cultuur om zo een goed overzicht te krijgen en na te gaan of er eventueel hiaten gevallen zijn in het culturele landschap.

Minister, wat zijn volgens u tot dusver de succesverhalen die voortvloeien uit de afslanking van de provincies met betrekking tot Cultuur?

Bent u van oordeel dat er met de afslanking van de provincies ook voldoende budget mee is overgeheveld vanuit alle provincies?

Op welke manier wordt het budget van 63 miljoen euro – de overgedragen provinciale middelen – momenteel in 2020 gebruikt? In hoeverre zijn die middelen bij de oorspronkelijke cultuursector – erfgoed, amateurkunsten – gebleven waarvoor ze ten tijde van de provinciale subsidies werden gebruikt?

Zijn er naast het Bovenlokaal Cultuurdecreet andere specifieke aandachtspunten met betrekking tot de afslanking waarvan u een evaluatie overweegt? Zo ja, wenst u die evaluaties te kaderen in een algemene evaluatie van de afslanking van de

provincies met betrekking tot Cultuur om hiaten te detecteren? Overweegt u ook om de overdracht van het personeel mee te evalueren?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Meremans, voor het beleidsveld Cultureel Erfgoed werden niet alleen subsidieregelingen overgedragen van het provinciale naar het Vlaamse niveau, maar ook twee zeer goed uitgebouwde dienstverlenende componenten. Zo waren er enerzijds de erfgoedconsulenten, die ondersteuning boden op het vlak van behoud en beheer van collecties en die – kleinere – musea ondersteunden en begeleidden bij hun werkingen. Anderzijds waren er de consulenten gespecialiseerd in collectieregistratie en digitalisering. Beiden hadden ook een eigen instrumentarium ontwikkeld, zoals DEPOTWIJZER.be, uitleendienst en erfgoeddatabanken.

De vaststelling was dat het aanbod en bijhorend instrumentarium van provincie tot provincie verschillend werd uitgebouwd en dat bijgevolg de dienstverlening voor de vele erfgoedhouders en beheerders sterk kon verschillen.

De overdracht naar het Vlaamse niveau bracht de mogelijkheid om voor iedereen een gelijkaardige en gelijkwaardige dienstverlening uit te bouwen. Een voorbeeld hiervan is de realisatie van één centrale uitleendienst met materiaal dat kan ingezet worden voor erfgoedbeheer in de ruime zin, met tien decentrale uitleenpunten mooi regionaal gespreid over heel Vlaanderen. Voor deze dienstverlening werd vanuit het departement nauw samengewerkt met het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed (FARO) en de erfgoedcellen. Het resultaat is dat elke erfgoedhouder vandaag over eenzelfde aanbod aan materiaal beschikt en op eenzelfde dienstverlening kan rekenen.

De uitleendienst werd intussen, samen met een deel van het consulentschap overgedragen aan het steunpunt FARO, waar expertise gebundeld kan worden en efficiënt, in samenwerking met diverse actoren over Vlaanderen, wordt uitgerold.

Voor de Erfgoeddatabanken loopt momenteel een gelijkaardige alles omvattende oefening, in nauw overleg met diverse actoren en gebruikers. Het doel is daar een dienstverlening uit te bouwen op basis van noden en behoeften, voortbouwend op de kennis en expertise die overgedragen werd vanuit de provincies, maar wel ingebed in een breder kader en over provinciegrenzen heen.

2018-2019 was een geslaagde overgangperiode waarin 547 bovenlokale projecten uit diverse sectoren – kunsten, erfgoed, sociaal-cultureel volwassenenwerk, circus, amateurkunsten en jeugd – werden ondersteund via het transitierglement voor de subsidiëring van culturele projecten met een bovenlokale uitstraling, voor een totaalbedrag van bijna 7 miljoen euro. Via de continuering van de provinciale werkingssmiddelen werden de subsidies van alle 1056 organisaties, die voorheen werkingssubsidies voor cultuur of jeugdwerk ontvingen via de provincies, of amateurkunstenverenigingen die subsidies ontvingen voor hun deelname aan de provinciale wedstrijden, gecontinueerd in 2018 en 2019 door de Vlaamse overheid.

Daarnaast vonden de voormalige provinciale musea een verankerde plaats binnen het Cultureelerfgoeddecreet en werden een aantal provinciale cultuurinstellingen die geen lokale inbedding vonden, overgenomen, met name het Streuvelshuis/Lijsternest, Mu.ZEE en Z33.

De uitrol van het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 kan tot dusver zeer succesvol genoemd worden. In 2018 en 2019 werden via talrijke drukbezochte infosessies de voorwaarden bekendgemaakt voor de verschillende subsidielijnen van het decreet. Op die manier werd ook het begrip 'bovenlokaal' geïntroduceerd.

De definiëring van dit begrip gebeurt met voortschrijdend inzicht en krijgt meer en meer concrete vorm. Dit proces zal de komende jaren voortgezet worden.

In 2019 waren er 2 indienrondes voor bovenlokale cultuurprojecten, waarbij op 15 mei 153 en op 15 november 137 projecten een subsidieaanvraag indienden. In de eerste ronde werden door collega-minister Peeters, die nog even minister van Cultuur is geweest, 34 projecten gehonoreerd, in de tweede ronde werden 27 projecten gehonoreerd.

Op 1 oktober dienden 19 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden een aanvraag voor een werkingssubsidie in voor de komende 6 jaar. Alle 19 aanvragen werden gehonoreerd, wat betekent dat op dit ogenblik 147 Vlaamse gemeenten participeren in een bovenlokaal cultureel samenwerkingsverband. Deze subsidielijnn treedt in de plaats van de vroegere ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor de afstemming van het aanbod en de cultuurcommunicatie, in het kader van het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid van 6 juli 2012. Daarop werden 10 samenwerkingsverbanden gesubsidieerd waar in 2019 78 gemeenten aan deelnamen. Vlaanderen heeft vanaf 2020 dus 9 intergemeentelijke samenwerkingen meer, in dit geval specifiek met een regisseursrol voor het bovenlokale culturele veld, met een bereik van 69 gemeenten meer. Dit wil ik een succes noemen.

Op 1 januari 2019 ging, in aanloop naar de volledige implementatie van het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 een steunpunt voor bovenlokale cultuur van start met als taak de versterking en de ondersteuning van het bovenlokale culturele veld. Op 1 november laatsleden diende dit steunpunt een aanvraag voor een werkingssubsidie in voor de komende vijf jaar, om de doelstelling van het Bovenlokaal Cultuurdecreet mee te helpen realiseren en het veld daartoe de nodige ondersteuning te bieden. De Vlaamse Regering besliste op 27 maart om deze opdracht toe te kennen aan het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur OP/TIL en kende daarvoor een werkingssubsidie toe van 920.000 euro. Intussen is ook een beheersovereenkomst afgesloten met dat steunpunt. Het bovenlokale culturele veld heeft er dus een aantal belangrijke spelers bij gekregen, en via de projectsubsidies krijgen bestaande en/of nieuwe initiatieven een impuls om een bovenlokaal project op te zetten.

De naar de Vlaamse Gemeenschap overgedragen provinciale gebouwen worden beheerd door het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI). De Vlaamse overheid zet haar expertise in om de gebouwen verder te onderhouden, maar ook om ze te verbeteren. Na de bouwkundige audits die via de quickscans in 2018 werden uitgevoerd, voert het FoCI nu aanpassingen uit. Het legt daarbij onder andere de focus op relighting en een verbetering van de klimatisatie en toegankelijkheid.

Ik heb momenteel nog geen signalen ontvangen dat er onvoldoende budget is overgeheveld vanuit alle provincies.

Op welke manier wordt het budget van 63 miljoen euro in 2020 gebruikt? Het overgrote deel van de verevende middelen, met name de structurele werkingstoe-lagen, werden toegevoegd aan de subsidie-enveloppes van de ex-provinciale jeugd- en culturele organisaties. Het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 en het decreet van 22 december 2017 houdende de subsidiëring van bovenlokaal jeugdwerk, jeugthuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen hebben met ingang van 2020 de vroegere taakstellingen van de provincies gecontinueerd, maar ze doen dat vanzelfsprekend vanuit een Vlaamse focus. De budgetten zijn vanaf 2020 finaal bij deze decreten terechtgekomen.

Vanaf 2020 is er 940.000 euro ex-provinciaal geld verankerd voor talentontwikkeling in de sector van de amateurkunsten. Oorspronkelijk was dat 1 miljoen euro, maar door de besparing van 6 procent is dat 940.000 euro geworden.

Via de World Choir Games werd in 2019 500.000 euro en in 2020 nog eens bijkomend 1 miljoen euro in de amateurkunstensector geïnvesteerd.

Bij de afslanking van de provincies werd 24,5 miljoen euro aan investeringsmiddelen overgedragen aan het FoCI. In de periode 2018-2024 wordt jaarlijks 3,5 miljoen euro verdeeld over de naar de Vlaamse Gemeenschap overgedragen gebouwen en de lokale besturen waarnaar de andere gebouwen werden overgeheveld. De verdeling werd vastgelegd in het door de Vlaamse Regering goedgekeurd meerjarenplan 2018-2024.

Aandachtspunten blijven een correcte migratie van het bovenlokaal bibliotheekbeleid, een expliciete taakstelling van het voormalig provinciaal cultuurbeleid, en de optimalisatie van de regionale erfgoeddatabanken. Ook de dienstverlening vanuit het erfgoedconsulentschap met daaraan verbonden de website <https://www.depot-wijzer.be/> en de eerder reeds genoemde Uitleendienst Erfgoed, vragen blijvende aandacht. Deze opdrachten werden samen met het daaraan verbonden personeel op 1 juli 2019 overgedragen aan het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed FARO. De opvolging verloopt via de beheersovereenkomst en het structureel overleg tussen het steunpunt en het departement.

Ook de optimalisering van de talentontwikkeling bij onze amateurkunsten blijft een prioriteit. Ik zal de ambitienota's van de desbetreffende koepelorganisaties opvolgen en erover waken dat de middelen die nu worden ingezet voor de organisatie van de World Choir Games in de toekomst worden aangewend voor de verdere uitbouw en ondersteuning van ons rijk amateurkunstenveld.

Een algemene evaluatie, mijnheer Meremans, dringt zich mijns inziens niet op. De evaluatie van de overdracht van het personeel wordt zeker meegenomen in de algemene evaluatie van het apparaat en in het bijzonder van de personeelsinzet.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Het dossier van de provincies is een van mijn kindjes geweest vorige legislatuur, ik heb dus met veel aandacht naar uw antwoord geluisterd. Ik ben het er uiteraard wel mee eens: het was een zeer moeilijke operatie waar ik tot op vandaag nog steeds grijze haren van krijg, van de verschillende overdrachten. Het waren soms heroïsche discussies met gedeputeerden die dat beleid natuurlijk ook als hun kindje zagen en het niet graag zagen vertrekken. Dan moet je soms de bluts met de builen nemen. Is alles perfect verlopen? Neen, maar in alle grote lijnen wel.

Ik denk dat er zich nog drie hiaten bevinden in de hele overheveling. Het eerste is het streekgericht bibliotheekbeleid. We hebben het daar al eens over gehad in een commissievergadering. Toen vroegen we ons ook af of dat wel goed ingebed was in de administratie. U gaf ook de erfgoedconsulenten aan. Ik denk dat dat inderdaad een heel goede efficiëntieoefening geweest is door dat samen te doen met het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed FARO. Ik denk dat we voor het streekgericht bibliotheekbeleid naar eenzelfde oefening moeten gaan waarin we de bibliotheekconsulenten toevoegen aan een intermediaire speler zodat de uitoefening van dat streekgericht bibliotheekbeleid dan door een intermediair kan gebeuren à la FARO, maar dan op bibliotheekbeleid. Dat hoeft eigenlijk niet ingebed te worden in de schoot van het departement. Dat is een eerste aandachtspunt, maar ik herinner mij dat u een aantal maanden geleden in de commissievergadering zei dat dat bekeken moest worden.

Het tweede aandachtspunt lijkt mij het decreet Bovenlokale Cultuurwerking. Dat decreet werkt, zeker als je kijkt naar de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Het doet mij plezier om de cijfers te horen. Maar volgens wat ik vernem van een aantal provinciale spelers is daar de drempel te hoog. We hebben al

langer gezegd dat dat decreet geëvalueerd moet worden, laat ons daar dus rekening houden met die drempel om subsidies binnen te halen.

Het derde punt, het depotbeleid, is een echt kluwen. Eigenlijk gebeurde dat heel goed door de provincies. Er was per provincie een depot waar bijvoorbeeld ook kerkelijke goederen enzovoort naartoe konden gaan. Het was heel moeilijk om dat vanuit Vlaanderen over te nemen, zeker in de zin dat je daar wat meer sturende regierol op wilt. Het departement heeft daar toen een nota over gemaakt, maar dat betekent dus ook dat er daar infrastructurele middelen voor nodig zijn. We moeten nog altijd in ons achterhoofd houden dat dat depotbeleid nog een tandje bij kan hebben.

Nog even tussen haakjes: u hebt de cijfers meegegeven van de bovenlokale projecten. Ik zie dat collega Meremans daar straks ook een vraag over heeft. Ik vond dat een beetje eigenaardig – ik heb dat ook laten weten aan de voorzitter – want ik had daar een schriftelijke vraag over ingediend omdat dat heel veel cijfers zijn. Normaal gezien zou ik het antwoord daarop gekregen moeten hebben op 20 april. Dat antwoord is er nog altijd niet. Ik vind het dus een beetje raar dat collega Meremans daar nu een mondelinge vraag over stelt, met alle respect voor collega Meremans. Ik geef maar mee dat ik daar ook een schriftelijke vraag over gesteld had en dat de twee zaken elkaar gekruist hebben. Het is spijtig dat het antwoord nog niet beschikbaar was.

De voorzitter: Het is nu eenmaal onvermijdelijk dat er soms overlapping is in die vragen. Maar ik geef iedereen mee dat als een schriftelijke vraag niet op tijd beantwoord is, je ze kunt indienen als vraag om uitleg. Dan wordt die opgenomen in de agenda, er zijn dan weinig redenen om die tegen te houden, zelfs al vraagt men naar cijfers. U moet dat zeker in het achterhoofd houden, u kunt dat altijd doen.

De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Goedemorgen, collega's, u zult begrijpen dat ik hierover toch wat kritischer ben dan de voorgaande stemmen, enerzijds vanuit mijn politieke overtuiging, maar anderzijds ook vanuit mijn eigen ervaring.

Eerst wil ik een algemene opmerking maken. Groen heeft zich steeds iets afgevraagd. De hervorming van de provincies en de interne staatshervorming was zeker aan de orde. Daarover hebben we zeker geen twijfels. Maar we hadden dat liever veel grondiger gezien. Nu blijf je eigenlijk met halve structuren en halve oplossingen zitten, terwijl het probleem van de zogenaamde verrommeling eerder zit in andere structuren die regionaal nog actief zijn, zoals intercommunales, verzoersovereenkomsten enzovoort. Wij hadden veel liever gezien dat er meteen een veel grondiger verhaal werd voorzien.

Ik ga meteen door naar de cultuursector. Voor alle duidelijkheid – en ik richt mij uitdrukkelijk tot collega D'Hose: ik heb altijd heel veel waardering gehad voor de wijze waarop u, uiteraard onder leiding van uw minister, dit verhaal hebt behandeld. Dat is inderdaad warm gebeurd. Maar warm is voor mij in dezen natuurlijk niet genoeg. Natuurlijk zijn er heel goede en positieve effecten. Het hele verhaal dat de minister-president over het erfgoed heeft gedaan, dat volg ik wel. Maar verder heb ik ook een aantal echt – excusez le mot – lugubere vaststellingen moeten doen. Er is volgens mij heel veel geld, dat vroeger provinciaal werd uitgegeven voor onze sector, verloren gegaan. Echt heel veel. Daar zijn verschillende redenen voor, niet het minst dat de verschillende provincies bij de afrekening ook zelf hebben geprobeerd wat geld achter te houden, omdat zij in een moeilijke positie kwamen. Dat onderken ik zeker. Ik vind het voor een stuk ook begrijpelijk. Maar de reden is vooral ook dat een aantal middelen werden gemeten aan de logica en de beoordeling van het Vlaamse niveau. En daar zit nu net de hele queeste, want daarin is een heel groot verschil.

Minister, ik zou heel graag willen dat die studie wordt uitgevoerd. Ik heb zelf eens geprobeerd om die oefening te maken. Maar dat is niet te doen. Je moet je daarvoor heel professioneel laten begeleiden. Minister-president, ik vraag me echt objectief af of het vanuit het beleid geen juiste keuze zou zijn om bij zo'n belangrijke oefening, waarbij zoveel mensen betrokken zijn, achteraf na te gaan of die helemaal geslaagd is of niet, op basis van cijfers en interviews in het veld. En dan kunnen we kijken of we daar eventueel moeten bijsturen of moeten teruggaan – en dat is absoluut geen pleidooi van mij. In ieder geval moeten we bekijken of we daar niet grondig moeten bijsturen, zeker als we straks gaan naar een evaluatie van het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking.

Minister-president, ik herhaal de vraag – ik ben trouwens heel blij met de vraag van collega Meremans – om wél een grondige evaluatie uit te voeren op basis van cijfers.

Ik wil ten slotte nog een punt aanhalen. In de huidige structuur tussen Vlaanderen, het wegvallen van de provincies en het nieuwe decreet, mis ik de regionale benadering. Ik wil daarrond kort een politiek-filosofisch verhaal vertellen.

De voorzitter: Mijnheer Pelckmans, u had eigenlijk twee minuten.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Oké, ik sluit af. Mijn eerste vraag is duidelijk een vraag naar die studie.

Mijn tweede vraag is: moeten we met z'n allen niet vooruitkijken en ook, zoals voor brandweer, politie en ziekenhuizen, naar een echt regionaal cultuurbeleid gaan, met eventueel een regionale cultuurraad, gestructureerd en daarin ondersteund door Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord, waarvan ik toch 90 procent heb gehoord. Door problemen met de internetverbinding heb ik de laatste 10 procent niet meer gehoord.

Er zitten zeker positieve elementen in die overheveling. Er is een proces dat moet worden opgestart. Dat begrijp ik ook. Ik begrijp ook wat de heer Pelckmans zegt. Ik heb dat zelf in het verleden ook al gezegd. Op termijn – daar ben ik het mee eens – zou je eigenlijk moeten komen tot cultuurregio's waarbij Vlaanderen zegt dat we alles wat lokaal is lokaal doen. Vlaanderen geeft dan voor het bovenlokale geld aan die regio, en dan zou die regio dat zelf kunnen beheren. Maar zover zijn we nog niet. Dat is een lopend proces. Ik zie dat er nu al veel meer gemeenten intergemeentelijke samenwerkingsverbanden sluiten. In dat decreet lijkt dat een goede zaak.

We kunnen niet zeggen dat de overheveling voor een kaalslag heeft gezorgd in de provincie. Daar ben ik het niet mee eens. Dat we het moeten blijven monitoren, daar ben ik het wel mee eens. Wel is het zo dat elke provincie zo haar eigen dada's had, haar eigen manier van werken. Terwijl het nu voor heel Vlaanderen een beetje hetzelfde is. Dat komt volgens mij de kwaliteit ten goede en maakt het aanbod voor iedereen gelijk.

Ik geef dat mee als eerste repliek.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): De collega heeft een interessant item aangebracht. De overheveling van het provinciale cultuurbeleid deels naar Vlaanderen en deels naar de gemeenten is nog vrij nieuw. Volgens ons zijn de middelen correct overgedragen. Minister-president, u hebt dat bevestigd. Daar is een akkoord over. We moeten daar verder geen vragen over stellen.

Natuurlijk zijn er wel wat vragen over het personeel. Minister-president, u hebt gezegd dat u een algemene evaluatie zult maken van het apparaat en dat die dan kan worden meegenomen. De vraag is inderdaad hoe de overgehevelde personeelsleden zich daarbij voelen. Zijn er ondertussen alweer mensen vertrokken? Dat soort vragen hebben wij natuurlijk ook.

Het is waar dat het cultuurbeleid zelf geen kaalslag is geworden. Het is waar wat de heer Meremans daarover zegt. Maar de vraag is of het cultuurbeleid an sich hier beter van wordt. Dat zullen we misschien pas binnen een paar jaar goed kunnen evalueren. Staat het cultuurbeleid nog dicht genoeg bij de mensen, de organisaties en burgers? Een evaluatie van dat hele bovenlokale decreet zal zeker eens moeten gebeuren.

Ik ben het eens met collega D'Hose, die zegt dat er nu wel een hiaat is rond het depotbeleid. Vroeger hadden we toch een bepaalde post waar depots een subsidie-aanvraag konden doen. Bestaat dat nog? Is er eigenlijk een beleid rond depots? Dat is in Vlaanderen op dit moment een hiaat. Dat werd vroeger voor een deel door de provincies opgenomen. Daar moeten we het in de toekomst eens over hebben. Hoe gaan we daarmee verder?

Dan heb ik nog een vraagje. De provinciebesturen hadden vroeger een goed uitgebouwde vrijwilligersvereniging, waar verenigingen maar ook burgers hun weg naar vonden. Hoe gebeurt dat nu? Worden de overgehevelde middelen daar nog voor gebruikt? Kunnen burgers en vooral organisaties en verenigingen nog een beroep doen op een vrijwilligersverzekering? Waar kan dat? Is dat voor hen nog gemakkelijk?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dank aan collega Meremans voor de vraag en aan minister-president Jambon voor het antwoord.

De overheveling of de afschaffing van de persoonsgebonden materies op provinciaal niveau is een kwestie die ons al lang bezighoudt en die ik eigenlijk nooit heb begrepen. Jawel, ik heb ze wel begrepen, het is natuurlijk een ideologische beslissing geweest. Maar ze betekende wel dat een wezenlijke vorm van steun vanuit de provincies, vooral voor kleinere gemeenten, is weggevallen. Toen men besepte dat de afstand tussen de gemeenten en Vlaanderen te groot was, heeft met het decreet Bovenlokale Cultuurwerking gemaakt. We moeten allemaal toegeven dat dat geen ideaal decreet is. We staan dus zeker voor de oefening om daar een grondige evaluatie van te maken.

Mevrouw D'Hose zegt dat de intergemeentelijke samenwerkingen (IGS'en) goed verlopen, maar dat is toch nog niet overal zo. Er bestaan nog grote verschillen. Ik zie dat ook bij de IGS in onze regio. Ik ben zelf schepen van Cultuur geweest. De steun, niet alleen via middelen, maar ook via expertise vanuit de provincie, werd niet opgevangen door de IGS. Op dat vlak is er echt een gemis. Het gaat ook over de expertise van het personeel. Binnen de provincie hadden we ongelooflijk goede specialisten. Zij zijn overgeheveld naar de departementen en zijn nu niet meer beschikbaar voor de gemeenten.

Ik ondersteun zeker het idee dat als we het Bovenlokaal Cultuurdecreet zullen evalueren, we dat evidencebased moeten doen. Ik steun het voorstel van de heer Pelckmans om een grondige cijfermatige evaluatie te maken, waarbij we zowel de organisaties en de IGS'en bevragen, maar ook de lokale besturen en hun schepenen van Cultuur. Die moeten daar zeker bij betrokken worden, om een doordachte en evidencebased evaluatie van het Bovenlokaal Cultuurdecreet te kunnen maken. Ondersteunt u dit idee, minister-president?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Over het bovenlokaal cultuurbeleid heb ik een paar weken verschillende vragen gesteld in deze commissie. Ik ben altijd blij wanneer dit thema opnieuw behandeld wordt. We hebben het hier al gehad over de nood aan een globale evaluatie. Het is natuurlijk belangrijk dat die er komt. Toch denk ik dat het nog iets te vroeg is voor een globale evaluatie van de overheveling van het provinciale cultuurbeleid. Zo'n evaluatie hangt ook af van de evaluatie en de bijsturing van het nieuwe Vlaamse beleid rond bovenlokaal cultuurwerk, en ook van hoe de nieuwe gemeentebesturen zullen omgaan met de gewijzigde bevoegdheidsverdeling na de interne staatshervorming.

Enkele zaken zijn al aangehaald en er zijn al bijkomende vragen gesteld door mijn collega's. De bibliotheekconsulenten, waar de heer D'Haese naar verwees, heb ik ook al aangehaald in mijn vraag om uitleg over het bovenlokaal bibliotheekbeleid. Ik wil nog eens benadrukken dat ik daar volledig achtersta.

Ik wil ook opnieuw onze bezorgdheid over de amateurkunsten aankaarten. De amateurkunsten worden momenteel nog niet volledig opgevangen door het nieuwe beleid. Ik vermoed dat dit element ook ter sprake zal komen in de laatste vraag van de heer Meremans, dan kunnen we daar verder op terugkomen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er zit natuurlijk een stuk ideologie achter de overheveling van de cultuurmiddelen, maar dat debat is al gevoerd. Daar komen we nu niet op terug.

Mevrouw D'Hose, u geeft drie hiaten aan en ik wil die meenemen. Ik heb al aangegeven dat we van het Bovenlokaal Cultuurdecreet een grondige evaluatie zullen maken, maar ik ondersteun de inbreng van een aantal collega's die zeggen dat het daarvoor nog iets te vroeg is. We willen nu eerst het Kunstendecreet afwerken en daarna de evaluatie van het Bovenlokaal Cultuurdecreet maken. Dat is werk op de plank voor 2021.

Mevrouw D'Hose, ik wil mij ook excuseren voor die schriftelijke vraag. Ik heb het nagekeken: ze zit vandaag bij mijn adviseurs, dus u gaat daar deze week een antwoord op krijgen. Het is niet mijn gewoonte om vragen te laten hangen, maar we hebben in het Bureau wel begrip gekregen dat, in het kader van corona, nu de antwoordtermijn voor schriftelijke vragen een beetje langer is. Maar deze week krijgt u nog een antwoord op de schriftelijke vraag, met alle gegevens die u vraagt. Mijn excuses, het is niet mijn gewoonte om vragen te laten hangen.

Mijnheer Pelckmans, u zegt dat u het veel grondiger gedaan had, dat is een algemene politieke vraag. Ik denk dat er in de intercommunales toch al een gigantische sanering was, zeker wat betreft raden van bestuur en fusies van intercommunales. Volgens mij is dat een werk dat nooit af zal zijn, men gaat daar altijd moeten evolueren en kijken waar men nog kan optimaliseren. Maar dat daar nog een traject af te leggen is, daar ben ik het absoluut mee eens.

Wat de grondige evaluatie op basis van cijfers betreft: als u dat tevreden zou stellen, kunnen wij u al een overzicht bezorgen van hoeveel van de middelen uit de provincies kwam en op welke manier die allemaal herbestemd werden sinds 2018. De evolutie van die cijfers voor 2018, 2019 en 2020 kunnen we u dus bezorgen.

Mevrouw Brouwers, wat de vrijwilligers betreft, denk ik dat daar het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk een belangrijke taak heeft. Zij doen goed werk in de ondersteuning van het Vlaams verenigingsleven. We hebben een open lijn met hen, ook in het kader van de coronacrisis, maar we kunnen uiteraard bekijken hoe we hun werking in de toekomst kunnen versterken. Er is daar permanent contact.

Wat het depotbeleid betreft – daar hebben mevrouw D’Hose en mevrouw Brouwers op gewezen – hebben wij in het Vlaams Regeerakkoord opgenomen dat wij een regierol opnemen voor een afgestemd depotbeleid dat niet enkel inzet op nieuwe bewaarplaatsen om te borgen, maar na waardering en inventarisatie ook resulteert in herbestemming en afstoting, een grondige doorlichting dus van wat daar thuis hoort en wat niet. We doen dat samen met specifieke partners en met lokale besturen, en gezamenlijk voor de culturele als de onroerend erfgoedsector. Mevrouw D’Hose heeft gezegd dat daar inderdaad ook kerkelijk archief in zit. Je hebt nu de situatie dat meer en meer kerken herbestemd worden, dat materiaal komt dus ook mee in depot en er wordt ook specifieke aandacht besteed aan collecties van herbestemde kerken.

Wat de amateurkunsten betreft ten slotte, is het mijn intentie om een decreet rond amateurkunsten nog deze legislatuur een update te geven. Dat komt ook nog, je kan niet alles tegelijk.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het is een beetje zoals Terminator: 'I'll be back.' Internet weg, dan terug.

Maar in elk geval, bedankt iedereen, voor jullie bijdragen. Het is goed dat we die vraag gesteld hebben en dat debat voeren. Ik neem ook mee dat de heer Van de Wauwer zegt dat we een grondige evaluatie het best wat later doen, dat begrijp ik ook wel.

We krijgen info over die herbestemming van middelen. Ik denk dat we niet zo ver van elkaar zitten, collega's, ik ben ook voor het pleidooi voor de regio's, maar dit kadert in een algemeen geheel dat we willen gaan naar die regiovorming. Je kunt die regiovorming maar pas tot zijn volledig bloei laten komen op het ogenblik dat er ook geen schoonmoeder meer is, dat er geen provincies meer zijn, want dan ga je het werkelijk naar de regio's laten gaan. Als je echt naar regiovorming wilt gaan, moet je het ook doen met sterke, bestuurskrachtige gemeenten, lees: grotere gemeenten. Dat is natuurlijk een politiek standpunt, maar daarvoor zit ik hier ook.

Ik heb ook begrepen dat er een decreet op komst is, maar eerst moeten we nog andere decreten behandelen, voor amateurkunsten. Dat is heel belangrijk. Heel veel Vlamingen zijn bezig met amateurkunsten. Een update is dus zeker nodig. Ik kijk daarnaar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de heropening van de boekhandels bij de corona-exit – 2094 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik heb deze vraag ingediend nog voor geweten was dat de winkels opnieuw zouden openen. We krijgen signalen vanuit zowat elke sector. Ik begrijp dat ook wel. Onze partij vindt lezen, boeken belangrijk. We voorzien in het regeerakkoord ook extra impulsen voor het schrijven, voor auteurs en voor Literatuur Vlaanderen, het vroegere Vlaams Fonds voor de Letteren.

Tijdens de coronacrisis kun je natuurlijk niet voor de zoveelste keer naar de uitzending van De Collega's kijken, ook al is dat leuk. Zelf heb ik Schipper naast

Mathilde leren kennen, ik had dat nog nooit gezien. Het tempo is wel wat anders dan tegenwoordig.

De letterensector is zwaar getroffen. Uit de GfK-cijfers (Growth from Knowledge) van maart blijkt dat boekhandels 50 procent van hun omzet verloren. Ook entertainmentwinkels zagen hun omzet dalen met 40 procent. De aankoop van boeken verplaatste zich nagenoeg volledig naar de onlineverkoopkanalen, plus 52 procent, en naar de supermarkten, plus 17,5 procent. De algemene boekenmarkt kent daardoor in maart vergeleken met dezelfde periode vorig jaar een omzetsdaling van in totaal 15 procent. Alle boekengenres kenden een daling, met uitzondering van de kinderboeken, waar er een omzetstijging van 4,3 procent was. De non-fictieboeken kenden de meest uitgesproken daling, met min 34 procent.

In Nederland verwacht men dat een op de drie boekhandels de boeken zou moeten neerleggen, als ze niet snel zouden kunnen heropenen. In tegenstelling tot hier zijn in Italië boekhandels wel gecatalogeerd als essentiële handelszaken. Dat is misschien een element dat we kunnen meenemen.

Er is erg ingezet op bewustwordingscampagnes om lokaal te kopen, wat ik heel goed vind. Desondanks gaat heel veel omzet naar de buitenlandse spelers, die hun verkoop zien verdubbelen. Ondertussen zijn er wel heel wat onafhankelijke boekhandels die gestart zijn met een webshop om toch overeind te blijven.

Ook het merendeel van de uitgevers schat een daling in van 21 à 35 procent van hun totale jaaromzet. 30 procent van hen schat zelfs een omzetverlies in van meer dan 51 procent.

Minister-president, hoe zullen we ervoor zorgen dat de Vlaming de weg naar de lokale boekhandel beter vindt? Dat was al een issue vóór de coronacrisis, nu is dat enkel nog versterkt.

Hoe kan de Vlaming de weg naar die lokale boekhandels vinden bij de voorziene heropening op 11 mei?

Op welke manier zullen wij in het najaar proberen om extra zuurstof te geven aan de boekenmarkt om zo toch maximaal het omzetverlies te beperken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Vooraf wil ik – ongetwijfeld ten overvloede – aangeven dat de boekensector in brede zin, en de boekhandels specifiek, inderdaad net als vele andere sectoren getroffen worden door de coronacrisis. Net als voor andere sectoren wordt de bevolking onder andere via acties aangemoedigd om lokaal te kopen. Mijnheer Meremans heeft daar al naar verwezen. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de acties 'Winkelhier' en 'Ik koop lokaal'. Via dergelijke acties werden ook de Vlaamse boekhandels die actief bleven tijdens de coronacrisis – door thuislevering, onlineservice en andere acties – onder de aandacht gebracht. Ook via de campagne #Verspreidhetleesvirus wordt het lezen – en dus onrechtstreeks het kopen – van boeken in de verf gezet. Het is dus duidelijk dat er ingezet wordt op het stimuleren van aankopen bij de lokale verkooppunten in het algemeen en de boekhandels in het bijzonder.

De cijfers van Boek.be toonden al in maart aan dat de digitale verkoop groter is geworden. In tijden van gedwongen sluiting van de fysieke winkels is dat natuurlijk een logische ontwikkeling, die aanzienlijk breder gaat dan de boekensector. Toch kan ook de online verkoop het verlies in de verkoop van boeken via fysieke kanalen niet compenseren, wat weerom het belang van de fysieke boekhandel aantoonst. Daarbij is ook het belang van de lokale boekhandel als sociaal weefsel, des te meer in crisistijden, zeker een belangrijke reden. De boekhandel is immers meer dan

een handelszaak, het is ook een ontmoetingsplek, een plek waar men kennis, verhalen, verstrooiing opzoekt.

Het is dan ook – zoals onder de eerste vraag al is aangegeven – van groot belang dat het publiek erop wordt gewezen dat ook deze lokale culturele economie zijn steun nodig heeft en dat ook de bibliotheken hun bestellingen blijven plaatsen bij de lokale marktspelers.

Vanzelfsprekend kunnen ook de bedrijven in de boekensector gebruik maken van de bestaande ondersteuningsmaatregelen die naar aanleiding van de coronacrisis werden genomen.

Ook het belang van het stimuleren van lezen via de school, auteurslezingen en literaire events, zoals bijvoorbeeld de Boekenbeurs, valt niet te miskennen voor het hele ecosysteem. Ook dit luik van de werking ligt stil in deze crisisperiode. Ik hoop dan ook dat deze stimuleringskanalen in het najaar toch weer op volle kracht kunnen worden opgestart.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister-president, dank u wel voor uw antwoord. Er zijn inderdaad een aantal kanalen waarop ze een beroep kunnen doen. De overheid kan ook niet alles. Er zijn ook lokale overheden, die daar volgens mij ook een tandje kunnen bijsteken, onder meer via hun bibliotheek.

Het lijkt mij wel belangrijk dat we gezamenlijk een extra inspanning doen voor die campagne, die in het verleden werd beloofd en die moet opgestart worden. Dat gaat over meerdere sectoren. Dat gaat niet enkel over cultuur, het heeft ook te maken met onderwijs en media – ik denk onder meer aan de openbare omroep. Dat kan bijvoorbeeld op de Boekenbeurs – als die kan doorgaan, we moeten het in de voorwaardelijke wijs zeggen, misschien zal het allemaal in een andere vorm moeten gebeuren. Het moment is gekomen om dat allemaal eens te herdenken en daar onze schouders onder te zetten, over de grenzen tussen de verschillende sectoren heen. Dat is echt nodig want alleen de overheid zelf kan incentives aanbieden. Zij kan ook centjes geven, maar daarmee gaan de mensen nog niet naar de boekhandel. Het zijn de gemeenten en steden en de sector zelf. We moeten daadwerkelijk een actieplan via verschillende kanalen uitrollen. De vorige actie, die ook vanuit de openbare omroep kwam, was geen groot succes. Daar moeten we met ons allen aandacht aan schenken. Laat ons hopen dat we dan ook volop van die corona verlost zijn.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Dank voor de antwoorden en de vraag.

Boeken verkoop je als mensen graag lezen. We moeten daarvoor zorgen en scholen hebben daarin een opdracht. Maar we kunnen nog een netwerk aanspreken. Daar zit met Literatuur Vlaanderen een klein euveltje op. Ik verklaar mij nader.

Bibliotheken, cultuurcentra, gemeenschapscentra en kunstencentra werken rond opnieuw leren lezen en het enthousiast maken van mensen. Dat vergt een actie. Ik heb zelf wat ervaring met een leesprogramma, samen met lokale boekhandels. Die zeggen mij dat sinds dat programma hun verkoop enorm gestegen is. Dat werkt dus. Het probleem is dat Literatuur Vlaanderen voor dergelijke acties wel middelen heeft, maar die niet toekent voor huizen die meer dan 300.000 euro subsidie op jaarbasis krijgen. Dat is voor een gemiddeld kunsten- of cultuurcentrum dikwijls al het geval. Daardoor kan die actie daar niet worden gevoerd, zeker als je daar nog eens de bibliotheekinkomsten vanuit Vlaanderen bijtelt. Dat vind ik een euvel dat moet worden bekeken. Als we echt willen dat mensen opnieuw lezen, moet je ze graag laten lezen. Minister-president, kunt u dat bekijken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Zoals wel vaker geeft u goede suggesties, mijnheer Pelckmans. Ik wil dit wel meenemen en bekijken, want ik denk dat we over alle partijen heen het lezen willen bevorderen en dus ook de boekenverkoop willen stimuleren. Als er op dat vlak een hiaat bestaat, ben ik gerust bereid om dat nader te bekijken en om dat op te lossen. Bedankt voor de suggestie.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het is 33 jaar geleden dat ik nog eens La Peste van Albert Camus heb gelezen. Ik wil ook nog aan Il Decameron van Giovanni Boccaccio beginnen. Het zijn beide lockdownverhalen. Die zullen we nog eens ter hand nemen. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de subsidiebeslissing inzake de tweede ronde voor bovenlokale cultuurprojecten – 2095 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Recent besliste u over de aanvragen van de tweede ronde bovenlokale cultuurprojecten in het kader van het Bovenlokaal Cultuurdecreet. In totaal voorziet u 6,027 miljoen euro voor de twee projectrondes van 2020.

In de eerste ronde besliste u om 34 projecten te ondersteunen voor een totaalbedrag van 3.143.370,97 euro. Voor de tweede ronde koos u ervoor om 27 projecten te ondersteunen voor een totaalbedrag van 2.028.040,48 euro.

Er is ook nu een laag toekenningspercentage. Dat is evenwel geen kwestie van te weinig budget, wel een kwestie van een beperkt aantal projecten die een positieve evaluatie krijgen. U volgt namelijk twee keer het oordeel van de beoordelingscommissies.

De lat ligt hoog en dat is een goede zaak, maar je ziet dat kleinere, doch waardevolle projecten moeite hebben om sterke dossiers in te dienen die leiden tot subsidies. Een zogenaamde lightversie voor mensen die geen beroepskrachten in dienst hebben of kleinere projecten indienen, zou hiervoor een oplossing kunnen zijn.

Kunt u toelichting geven over uw beleidskeuzes bij de toekenning van de subsidies voor deze tweede ronde?

Op welke manier was er meer aandacht voor kleinere of niet-professionele spelers en tot welke resultaten heeft dit geleid?

U hebt niet het totaal voorziene bedrag van 6 miljoen euro opgebruikt voor deze twee subsidierondes ondanks de vele aanvragen. Vanwaar deze keuze? Welke verklaring bestaat er voor het kleine aantal positief geëvalueerde projecten? Heeft dat met de kwaliteit te maken of met de formulering van het project?

Wanneer wilt u overgaan tot een evaluatie van het decreet? Zult u hierbij de mogelijkheid van een lightversie mee onderzoeken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik volgde de beoordelingscommissie die in lijn met de eerste ronde positief adviseerde voor kwaliteitsvolle projecten die passen binnen de bovenlokale scope en beantwoorden aan de vooropgestelde criteria.

Eerst en vooral lijkt het goed om even te omschrijven wat ik denk te moeten verstaan onder kleinere spelers, zonder deze organisaties een etiket te willen opplakken. Voor mij zijn dit de organisaties die voor hun werking niet over professionele medewerkers beschikken en dus vooral met vrijwilligers werken.

De beoordelingscommissie heeft in deze tweede ronde voor zichzelf extra aandacht vooropgesteld voor dit soort van kleine spelers en voor de regionale noden en blinde vlekken, maar de beoordeling diende wel te gebeuren binnen de criteria en de kwaliteitseisen die het decreet vooropstelt. Vastgesteld wordt dat voor kleinere of minder professionele spelers de drempel hoog is en blijft.

Tegelijk stelde ik vast dat de subsidie voor bovenlokale cultuurprojecten vooral gaat naar spelers die ook via andere kanalen Vlaamse subsidie ontvangen en dus duidelijk ervaring hebben in het schrijven van projectdossiers.

Wat betreft het feit dat we die 6 miljoen euro niet volledig opgebruikt hebben: projecten die een negatief advies kregen, kregen dit omdat ze op verschillende beoordelingscriteria te kort schoten. Enkele van de belangrijkste redenen waren de volgende. Een behoorlijk aantal projecten haalden het niet omdat ze niet concreet uitgewerkt waren, nog zeer intentioneel waren of geen degelijke zakelijke en financiële vertaling bevatten. Een aantal aanvragers die in het verleden bij het Transitiereglement terecht konden, moesten nog wennen aan het feit dat de lat bij de projectlijn van het Bovenlokaal Cultuurdecreet hoger ligt. En een aantal aanvragers waren op zoek naar werkingsmiddelen. Die ingediende projecten waren terug te brengen tot de reguliere werking van de organisatie en werden daarom binnen het Bovenlokaal Cultuurdecreet uitgesloten. Dit verklaart waarom het beschikbare budget van 3 miljoen en zoveel euro – een bedrag voor ronde 2 na generieke besparing van 6 procent én aftrek van ronde 1 – in dit startjaar niet werd opgebruikt en nog ruimte laat voor de groei die binnen dit nieuwe decreet verwacht kan worden.

We stellen wel vast dat enkele aanvragers die een negatief advies kregen in de eerste ronde nu wel gehonoreerd worden omdat ze erin slaagden hun project bij te sturen op basis van het advies uit ronde 1. Dit maakt duidelijk hoe dit nieuwe decreet met voortschrijdend inzicht vorm krijgt, ook aan de kant van de aanvragers.

Wat de evaluatie betreft: zoals eerder al aangegeven, zijn twee rondes waartussen weinig of geen tijd was voor remediëring en bijsturing, te beperkt om conclusies te trekken. Na de derde indienronde met als deadline 15 mei 2020, die hopelijk niet te veel gevolgen zal ondervinden van de COVID-19-crisis, wordt een bevraging van de aanvragers voorzien. Een analyse van minstens drie indienrondes lijkt me voor de projectlijn noodzakelijk om een degelijke evaluatie van dit onderdeel van het decreet te kunnen maken. Uit die evaluatie zal blijken of en welke eventuele bijsturingen overwogen kunnen worden. We gaan dus nog één aanvraagronde doen en daarna evalueren.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Dank u wel, dat zijn duidelijke antwoorden. We zien dat het een proces is: mensen die er de eerste keer niet in geslaagd zijn, hebben een herexamen – als ik dat slechte woord mag gebruiken – gedaan om zichzelf daarbij te remediëren. De bevraging gaat dus mee met de derde ronde, 15 mei, dat is dus volgende week. Nadien komt er dan de evaluatie. Ik kijk er dan ook naar uit om te zien hoe we de mensen verder kunnen begeleiden. Mijn zorg gaat daar

vooral over de organisaties die niet professioneel zijn, die geen professionele krachten hebben, die ook geen mensen hebben die het in de hand hebben om die dossiers te schrijven – daarvoor zijn het natuurlijk ook vrijwilligers.

Ik denk ook dat OP/TIL daar een belangrijke rol zal spelen, die nemen dat ook op. Zij zijn ook redelijk wat bevraagd. Ook met hen moet bekeken worden wat er nadien aan kan geremedieerd worden, indien nodig – maar ik vermoed van wel.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, dank u voor het antwoord. Die hoge drempel zit volgens mij ook wel voor een stuk in die hoge eis van transversaliteit. Dat is een moeilijk woord om te zeggen dat je echt moet samenwerken met andere sectoren. Ik begrijp dat allemaal wel, maar ik zou willen pleiten om dat te vervangen door samenwerkingsintenties. Ik heb in een vorige vergadering er al eens op gewezen dat het onmogelijk is om met bijvoorbeeld cultuurcentra, bibliotheken samen te werken, daar moeten andere soorten organisaties bij betrokken zijn om toch een subsidie binnen te halen. Dat lijkt me niet echt efficiënt.

Wat ik daar ook in mis – en we hebben het vorige week met de gesco's nog moeten ondervinden – is dat het decreet niet voorziet in structurele erkenningen, wat de provincies vroeger wel konden. Je zou kunnen zeggen dat dit voorbehouden moet blijven voor Vlaanderen, maar ook daar moeten we een oefening maken.

Een hard punt voor mij is de samenstelling van die commissie. Hoe je het ook draait of keert, we zouden eigenlijk moeten zorgen dat die commissies zo zijn samengesteld dat je toch jureringen hebt per arrondissement, dat mensen die echt het veld ter plekke in de regio kennen, mee oordelen kunnen vormen, zodat er meer ruimte is voor beginnende organisaties die misschien niet goed een dossier kunnen schrijven en daar nog geen kennis van hebben, maar waar toch potentieel in zit.

Dat zijn drie belangrijke aandachtspunten die ik niet alleen graag wil meegeven, maar waar ik ook uw eerste reactie op wil horen, minister-president.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega Meremans, ik dank u voor het stellen van deze vraag. Het is exact dezelfde vraag die ik een paar maanden geleden, na de eerste ronde, ook al heb gesteld. En het is exact dezelfde kritiek of dezelfde vrees die ik toen heb uitgesproken, namelijk dat de drempel voor heel veel organisaties toch te hoog blijkt te liggen. Die vrees hebben wij al bij de start van dit decreet uitgesproken. Er is momenteel geen opvangnet voor de organisaties die vroeger nog wel een beroep konden doen op de provinciale subsidies. We zien dat het vooral die organisaties zijn die een professioneel dossierschrijver onder de arm kunnen nemen, die subsidies krijgen toegewezen. En voor organisaties die werken met niet-professionals, met vrijwilligers, blijkt het veel moeilijker te zijn. Ik ben heel blij dat u dat nog eens aanhaalt, collega Meremans.

Minister-president, ik heb mijn vraag een paar maanden of een paar weken geleden aan u gesteld. Ik heb daartoe trouwens ook opgeroepen tijdens de bespreking van de begroting en de beleidsnota. Ik vind het belangrijk dat er een heel grondige evaluatie gebeurt, niet alleen na die eerste voorbije projectsubsidieronde, maar ook na de tweede. Zo kunnen we nagaan of dit decreet volledig tegemoetkomt aan de verschillende noden die er lokaal zijn of die er zijn bijgekomen sinds de provinciale bevoegdheden zijn weggevallen.

Minister-president, ik vraag u dus opnieuw om die evaluatie met de nodige aandacht te doen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik heb daarnet gezegd dat we na de derde ronde inderdaad een grondige evaluatie willen maken. De heer Pelckmans maakt opmerkingen over dingen die mee moeten worden opgenomen in de evaluatie. Ik denk niet dat het de bedoeling is om een decreet zo te maken dat de lat voor de doelgroep te hoog ligt om te participeren. Dat is niet de bedoeling. We moeten hieruit dingen leren. We zullen dat doen na de aangekondigde evaluatie.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Die transversaliteit is naar voren gekomen onder toenmalig minister Gatz. Dat werd toen als een criterium omschreven. Het decreet is toen goedgekeurd. Dat is dus de uitrol van dat decreet. Indien dat inderdaad anders moet worden opgevat, zullen we dat doen na de evaluatie. Het is belangrijk dat we dat gewoon opvolgen. Minister-president, ik begrijp dat we na de derde ronde zullen bekijken wat we daaraan kunnen doen. Ik kan er perfect mee leven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de coronacrisis en de implementatie van de visienota voor de kunsten – 2114 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, ik ben heel erg bezorgd over de evolutie van de sector. In de inleiding van uw visienota schreef u: "De gevolgen van deze crisis kunnen we op dit moment niet volledig inschatten en zullen we nog lang met ons meedragen. Vanuit het beleid zullen we daar dan ook blijvend aandacht aan besteden."

Het wordt niet alleen met de dag, maar ook met het uur duidelijker dat de herintrede van de cultuursector in heel dat exitverhaal heel moeilijk en geleidelijk zal verlopen. Bovendien vergt de coronacrisis alle aandacht en inzet van zowel de cultuurmakers als de koepelorganisatie, om toch een relanceplan te vinden dat voldoet aan de veiligheidsvoorschriften. Aan de andere kant hebt u in de gedachtewisseling rond de nota heel uitdrukkelijk meegegeven dat u snel werk wilt maken van de uitrol en de implementatie van de visienota. U wilt dit bovendien – en dat appreciëren we – in een participatief proces met de sector doen.

U zult niet ontkennen dat de gevolgen van de crisis voor de cultuursector al gedeeltelijk duidelijk zijn, maar ze wijzigen nog elke dag. Zo groeit de overtuiging dat de gevolgen van de coronacrisis nog een veel drastischere impact zullen hebben op de productie- en spreidingssector dan we tot hiertoe hebben aangenomen, en dan ook in de visienota werd aangenomen. Minister-president, met die argumentatie stel ik u de vraag of wij niet kunnen overwegen om een visienota.2 te schrijven, die rekening houdt met de evolutie in de komende weken en maanden in de cultuursector ten gevolge van de coronacrisis.

Is het wel verstandig en zelfs haalbaar om in deze turbulente tijden van de sector ook nog te verlangen om tegelijk met het oplossen van de coronacrisis, die gigantische moeilijkheden met zich meebrengt, te werken aan de uitrol van een volledig nieuwe visienota waarin heel fundamentele wijzigingen die we kritisch en op een aantal punten toch ook heel positief hebben gevonden? Daar heb je toch

rust en ruimte voor nodig, om tot een goed eindresultaat te komen? Ik vraag uitdrukkelijk of we hier geen voorrang moeten geven aan de oplossing van de coronacrisis voor de sector, zowel in de middelen voor de mensen die erin moeten werken als in de zoektocht naar een herintreden, in plaats van druk te zetten op de sector om die visienota nu onmiddellijk uit te rollen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het is niet mijn intentie om een nieuwe visienota te schrijven. Uiteraard zullen bepaalde elementen 'en cours de route' moeten herbekeken en heroverwogen en misschien ook wel bijgestuurd worden, wanneer de impact van de crisis voor de sector duidelijker is. Het lijkt mij trouwens te vroeg om nu al een timing te zetten op die heroverweging en herziening. Het is onmogelijk nu al te voorzien hoelang deze crisis zal duren.

Ik zal, zoals aangekondigd, een traject met de sector opzetten voor de implementatie en uitrol van mijn visienota in een nieuw Kunstendecreet. Bij dit traject zal een beperkt maar representatief deel van de sector betrokken zijn. Voor de uitrol van dit traject zal ik natuurlijk rekening houden met de beperkte voorziene tijdspanne voor de herziening van het decreet en ook met de coronacrisis.

Ik neem deze uitdagingen mee en zal daarom vooral in de richting van een aantal bovenbouwspelers, zoals Kunstenpunt of de Adviescommissie Kunsten, kijken om in de komende maanden het denkwerk rond het nieuwe decreet te verrichten. Ik betrek daarnaast zeker ook experts uit de sector, maar dit zal op een meer afgebakende manier gebeuren, zodat de verwachtingen en tijdsinvestering voor iedereen haalbaar blijven. Op die manier is de inbreng vanuit de sector gegarandeerd en kunnen we de timing toch blijven bewaren.

Ik zeg dit alles met de informatie en het perspectief dat we vandaag hebben. Ik hoop dat we het niet meemaken, maar mocht er een heropflakking van corona komen ... We zijn nu aan een geleidelijke afbouw bezig, met de nadruk op 'geleidelijke'. Hopelijk kan dat in die richting verder evolueren en moeten we op een bepaald moment niet zeggen dat we te rap te ver zijn gegaan en dat we terug moeten. Ja, dan komen alle dingen opnieuw ter discussie te staan. Maar zoals ik het vandaag zie, wil ik toch, niet fanatiek en niet tegen alles in, het werk aan dat nieuwe kunstendecreet voortzetten.

Mijnheer Pelckmans, de bekommernissen die u uit, zijn natuurlijk ook mijn bekommernissen.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Bedankt voor uw antwoord.

Ik vraag me echt af of we op dit moment geen nood hebben aan een soort Marshallplan voor de cultuursector. Als je even naar het verleden kijkt, dan zien we dat we begin maart beslist hebben om geen culturele activiteiten meer met meer dan duizend bezoekers toe te laten. Dat was erg gecontesteerd en toen heeft de sector zelf beslist om de stekker eruit te trekken.

Ik stel nu vast dat deze sector pas als laatste in de exitstrategie aan bod zal komen. Het zal dus ten vroegste augustus of september zijn voor ze opnieuw kunnen opstarten. Daar zijn echter heel veel vragen over. Kan dat seizoen wel opstarten? Ik verwijs naar mijn collega's van het Overleg Kunstenorganisaties (oKo) die zeggen dat meer dan de helft van de producties die voor de coronacrisis op de planken lag niet coronaproof zijn om gespeeld te worden of gespreid te worden. Dat heeft tot gevolg dat verschillende huizen hun programmabrochure inhouden

en niet aan het publiek voorleggen omdat ze niet kunnen garanderen dat er in het najaar een seizoen zal starten.

U merkt toch zelf ook op dat een tweede opflakking van het virus in het najaar mogelijk is. Hebben we dan geen nood aan een vaste, goed gestructureerde taskforce die een soort marshallplan voor cultuur uitwerkt tot oktober 2020? Ik dank u voor uw antwoord en visie.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dank u mijnheer Pelckmans voor uw vraag. Ik denk net als u dat er zeker voor de cultuursector een pre- en postcoronatijdperk zal zijn. We moeten echt heel grondig anders denken en leven.

Minister-president, ik denk dat uw visienota, waarover we allemaal lovend waren, op een bepaald moment toch herdacht moet worden. Het is heel belangrijk dat u de intentie heeft om dat volgens een participatief proces met de sector zelf te doen. De regels van social distancing zullen nog lang gelden. Die maken dat het hele culturele veld totaal anders zal moeten werken en zich totaal anders zal moeten organiseren. Ik bedoel dat heel breed: de acteurs in Thuis moeten nadenken hoe ze met respect voor de afstand nu heel anders moeten acteren. Het idee werd zelfs geopperd dat ze eerst twee weken in quarantaine moeten gaan, maar wie zorgt dan voor hun inkomen? Vorige week heb ik een live concert van de Berliner Philharmoniker bijgewoond, dat voor een lege zaal, maar wel in de bezetting van een kamerorkest dat samen een voorstelling gaf. Ze speelden Mahler en daarvoor hadden ze minder muzikanten op de scène nodig.

De sector is dus wel heel creatief in het bedenken van oplossingen, maar het zal voor een lange tijd niet meer business as usual zijn. Het is belangrijk dat u de vinger aan de pols houdt en in nauw overleg toch een toekomstig traject voor onze cultuursector uitstippelt.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik begrijp de bezorgdheid, iedereen deelt die bezorgdheid trouwens: hoe gaat het nu zijn, en wat verder? Hoe gaat het seizoen opnieuw opstarten? Gaan we opnieuw kunnen opstarten? Maar dat geldt volgens mij voor heel wat sectoren van onze samenleving, de cultuursector is daar één van, maar dat geldt evenzeer voor andere sectoren. Als ik het goed begrijp – en dat doe ik ook – heeft de Vlaamse Regering vooral maatregelen genomen zodat men deze crisis kan doorstaan om dan opnieuw zo goed mogelijk te kunnen heropstarten. Dat is de bedoeling. Maar als we gaan zeggen dat er een apart marshallplan voor cultuur moet zijn, zullen vier, vijf of zes sectoren waar het water ook aan de lippen staat, ook vragen om een marshallplan. Als je kijkt naar alle maatregelen die nu al genomen zijn om financieel te ondersteunen, is dat voor mij al een klein marshallplan op zich.

Collega's, het mag ook niet zijn dat we nu deze crisis gaan monitoren en alles laten liggen, onze evaluatie, ons aanvoelen, onze gesprekken met de sector, dat we het Kunstendecreet toch moeten aanpassen, en dat we dat nu een paar jaar on hold gaan zetten en overall rondlopen en centen uitdelen en voor de rest niets doen. Laat ons dat alstublieft niet doen. Als ik politici terecht hoor zeggen dat we moeten nadenken over onze manier van voortbewegen, dat er meer fietspaden in de steden moeten zijn – ik ben daar ook voorstander van, ik heb ook zone 30 ingevoerd in mijn gemeente – stel ik voor om ook na te denken over cultuur. Wat de podiumkunsten betreft zit dat ook voor een stuk in dat Kunstendecreet. Het zou weinig getuigen van staatsmanschap en van lef om dat nu in de koelkast te steken en het er binnen een paar jaar weer uit te halen. We zijn dan in 2024 en een aantal mensen zullen dan zeggen dat we in vijf jaar besturen eigenlijk niets veranderd

hebben. Ik begrijp dus de bezorgdheid, maar het mag geen excuus zijn om langs de kant te gaan staan. Die hervormingen moeten wel degelijk doorgevoerd worden.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): We hebben de visienota kunsten gehad. Die was natuurlijk voorbereid voor de coronacrisis. Moet die nu helemaal herzien worden? Dat lijkt me ook een beetje gek. We hebben die discussie trouwens al een stukje gehad. Maar het hele inkomstenmodel van de sector zal allicht herzien moeten worden als de socialdistancingmaatregelen blijven – laten we hopen dat er snel een vaccin komt, maar dat is koffiedik kijken. Laten we ervan uitgaan dat zeker voor het volgende seizoen een aantal extra maatregelen genomen zullen moeten worden, waardoor allicht minder toeschouwers kunnen deelnemen aan bepaalde zaken. In dat opzicht is het nuttig dat u, minister, daar met de sector over gaat praten.

Er was een advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) op de nota en ik denk dat het belangrijk is dat u de SARC ook zelf ziet, u hebt dan de sector eigenlijk al wat bijeen. Zij zullen daar ondertussen misschien ook nieuwe ideeën rond hebben. In de mate dat we nog wel wat tijd hebben om eventueel te werken aan een hernieuwd decreet kan dat dan nog worden ingepast. Of je daarvoor de hele visienota moet herdenken, dat lijkt me ook van het goede te veel, maar dat er een permanent gesprek is om de impact van corona op de sector verder te monitoren en te zien hoe we daar in het Kunstendecreet mee omgaan, lijkt mij de evidentie zelf. Minister-president, ik wil u vragen om zeker in gesprek te gaan met de SARC.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik wil graag heel kort aansluiten. Wat corona betreft, is er inderdaad al een marshallplan in werking getreden. In een tweede fase moeten we nu de beoordeling maken of er nog organisaties zijn die tussen de mazen van het net vallen en of er nog problemen zijn qua ondersteuning. We hebben deze discussie hier al vorige week of twee weken geleden gevoerd, minister-president. U gaf toen aan in gesprek te zijn met het federale niveau specifiek rond mensen met een kunstenaarsstatuut en de freelancers. We moeten de techniciteit van de zaak niet herhalen. We weten allemaal dat er voor hen nog een probleem is.

Ik denk dat we in het algemeen kunnen zeggen dat we proberen er zoveel mogelijk uit te trekken en dat er nog een aantal hiaten zijn die moeten worden gevuld. Ik denk dat we het daarover eens zijn.

Wat specifiek het kunstenbeleid en de visienota betreft, ben ik van mening dat het kunstenbeleid en het Kunstendecreet sowieso altijd een 'work in progress' is. We kunnen niet zeggen: 'Ha, de visienota is hier nu. We kunnen nu allemaal achteroverleunen en relaxen.' Ik ben er van overtuigd dat de minister-president en zijn medewerkers blijvend in overleg treden met de SARC en met oKo. Daarin wordt corona dan meegenomen. Laat ons hopen dat corona binnen twee jaar voorbij is, maar misschien is er dan weer iets anders.

Vorige legislatuur was er plots het hele issue van #MeToo en het grensoverschrijdend gedrag. Toen was er ook een volledige mindset nodig. Dat is natuurlijk inherent aan de politiek. Het kunstenbeleid is daarin niet anders. Ik dank u.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: We zijn permanent in overleg met de sector, met oKo en de SARC. Als we de visienota nu zullen overzetten naar decretaal werk, dan is het logisch dat we daarbij continu in overleg blijven met de sector.

Wat het coronabeleid en het marshallplan – ‘what’s in a name’ – betreft, zie ik twee elementen. Er is het beheer van de crisis. We proberen de organisaties door de crisis te halen, zodat niemand onderweg het bijltje erbij neerlegt, want dat is niet de bedoeling. Daarvoor hebben we dat noodplan.

Ik heb u vorige keer gezegd dat het departement daarin schitterend werk heeft geleverd, in samenwerking met de actoren op het veld. Ze hebben in kaart gebracht wat de noden zijn om de sector door die crisis te krijgen. We hebben daar nu zicht op. Ik zal de informatie meenemen naar de regering, om te bekijken hoe we dat noodfonds kunnen verdelen. Het departement heeft daar een heel goede oefening gemaakt, rekening houdend met alle elementen. We hebben een sterk dossier om die discussie binnen de Vlaamse Regering aan te gaan.

Naast het crisisbeheer, is er de fase van de relance. Dat is het tweede element. Voor de cultuursector betekent het relancebeleid de geleidelijke heropening: wat zal mogelijk zijn en wat is haalbaar voor de sector? Ook op dat vlak zijn we in overleg met de sector, om een geleidelijke heropstart van de sector in beeld te brengen. Dat is nagenoeg klaar. Dat zal deze week worden afgerond. En dan kunnen we dat voorleggen aan de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES), om dat na een hopelijk positief advies van de GEES naar de Nationale Veiligheidsraad te kunnen brengen. Zo kunnen we dan aan de sector een plan geven over in welk tempo we her en der kunnen heropstarten. Dat is wat er nu ook gebeurt in de sportsector en in de toeristische sector. Die plannen worden nu gemaakt. Ik wil benadrukken dat dat gebeurt in samenwerking met de sector.

Als dat relanceplan voor de cultuursector er dan is, kunnen we bekijken wat dat nu betekent voor de individuele organisaties binnen die sector. Sommige zullen sneller dan andere kunnen overgaan naar een normale manier van werken. Ook daar blijft de bekommernis om alle spelers op het veld door de crisis te trekken. Ik zal het honderd keer herhalen: we zullen niet de laatste euro dichtrijden van het verlies dat ze maken, maar wel proberen om heel de sector door die periode te halen, zonder dat we ‘en cours de route’ mensen verliezen.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Ik dank jullie voor jullie bijdragen en, minister-president, u voor uw antwoord. Dat antwoord lijkt inderdaad positief. Voor alle duidelijkheid, ik heb niet gepleit voor een volledig nieuwe visienota. Ik heb er niet voor gepleit om dat in de vrieskast te steken. Ik heb gepleit voor een gezonde update en om de timing goed af te stemmen met de huidige noden, om dat relanceplan uit te zetten. Daar wil ik nog eens op wijzen.

Ik zou u graag willen geloven, maar het lijkt toch nuttig. Waarom zijn we met de commissie niet in staat om naar aanleiding van corona eens een korte maar goede hoorzitting te houden met de sector over de directe toekomst? Dat is een suggestie, en ik kijk daarvoor naar de voorzitter. We doen dat – nogmaals – heel veel voor de VRT. Dat is superbelangrijk. Maar met alles wat ik hoor en zie, voel ik aan dat we dit ook met de sector moeten doen. Dit is een vraag meer voor de commissie dan voor de minister-president.

De voorzitter: We zullen deze suggestie meenemen naar de regeling der werkzaamheden. We zouden niet de eerste commissie zijn die ook begint na te denken over de impact van corona op de toekomst van een bepaalde sector. Zo organiseert ook de commissie Werk hoorzittingen om te weten hoe vorm kan worden gegeven aan de economische relance. Dat zou zeker zinvol zijn. Er liggen vanuit het Bureau misschien nog wel andere voorstellen ter tafel, om dat globaler en niet sector per sector aan te pakken. Maar niets houdt ons tegen om in deze commissie daarover hoorzittingen te organiseren. We moeten dat in consensus

beslissen in de regeling der werkzaamheden. Ik zal mij daar niet verder over uitspreken.

De vraag om uitleg is afgehandeld.